

2022-01-20
N2022/00137
N2021/01481
N2020/02124

Näringsdepartementet

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11930
404 39 Göteborg

Uppdrag att analysera faktorer att beakta i ett system med överlåtbara fiskerättigheter

Regeringens beslut

Regeringen ger Havs- och vattenmyndigheten i uppdrag att närmare utveckla analysen i myndighetens rapport Utvärdering av systemet med individuella fiskemöjligheter (N2020/02124) avseende följande faktorer som bör beaktas i ett system med överlåtbara fiskerättigheter i fisket efter bottenlevande arter (demersalt fiske):

- ekonomiska, ekologiska och sociala konsekvenser av och risker med en koncentration av fiskemöjligheter till ett mindre antal aktörer;
- effekter på den regionala/lokala livsmedelsproduktionen och fiskberedningen;
- behov av särskild hänsyn till småskaligt kustnära fiske och regional spridning, samt möjligheter att bibehålla och stärka fiskerinäringens värdekedjor regionalt och lokalt;
- fiskets möjligheter att bidra till en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja i linje med livsmedelsstrategin;
- möjligheter att underlätta förnygring och nyetablering inom fisket;
- möjliga effekter på infrastrukturutveckling samt landningsmöjligheter i Sverige;
- möjligheter att bidra till att uppnå målet om god miljöstatus i havsområdena enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juli 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi);
- möjliga effekter på fisk- och skaldjursbestånden;

- behov att främja en ökande användning av skonsamma, selektiva och klimatsmarta fiskeredskap och -metoder; samt
- behov av information för möjligheten att göra uppföljningar av fördelningssystemet, exempelvis avseende priser på överlåtelse.

Myndigheten ska i redovisningen föreslå hur dessa faktorer kan hanteras inom ramen för ett system med överlåtbara fiskerättigheter i demersalt fiske, men även redovisa om andra fördelningssystem kan hantera dessa faktorer mer effektivt. I detta ska myndigheten redogöra för relevanta erfarenheter från fördelningssystem i andra länder samt för relevanta jämförelser med det nationella fördelningssystemet i det pelagiska fisket. Myndigheten ska i analysen även belysa eventuella målkonflikter. Förslagen ska tas fram i dialog med fiskets organisationer och andra berörda intressenter.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Näringsdepartementet) senast den 16 januari 2023.

Skälen för regeringens beslut

I regleringsbrevet för budgetåret 2020 uppdrog regeringen åt Havs- och vattenmyndigheten att utvärdera om systemet med individuella fiskemöjligheter och tillfälliga överlåtelse inom demersalt fiske har underlättat fiskets bedrivande och efterlevnaden av landningsskyldigheten. Havs- och vattenmyndigheten har i redovisningen av uppdraget föreslagit att ett system med överlåtbara fiskerättigheter bör införas i det demersala fisket. Havs- och vattenmyndigheten har samtidigt lyft fram ett antal risker med ett sådant system. Myndigheten pekar på att en alltför hög koncentration av fiskerättigheter, högt värderade fiskerättigheter och större fartyg kan leda till att det blir svårare att skydda biologisk mångfald. Myndigheten lyfter vidare risken för negativa konsekvenser om vissa aktörer får större dominans och därmed större inflytande. Höga koncentrationer av fiskerättigheter kan också medföra ökade trösklar för föryngring och nyetableringsmöjligheter för företagare som inte redan är inne i fisket. Slutligen pekas minskad regional spridning inom fisket och oönskad flottstruktur ut som en risk. I den dialog som skett med berörda intressenter har det samtidigt funnits en bred enighet om att den svenska fiskeflottan ska vara diversifierad och att särskild hänsyn ska tas till småskaligt kustnära fiske och regional spridning.

I propositionen En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet (prop. 2016/17:104), lyfter regeringen fram att marina livsmedel och resurser har förutsättningar att möta en ökad efterfrågan där

en vidareutveckling av fiskerinäringen och yrkeskåren kan förbättra konkurrenskraften och öka innovationsförmågan. Goda logistikmöjligheter och en lokal mottagning är fortsatt viktigt för att yrkesfisket tillsammans med beredningsindustrin ska bidra till svensk livsmedelsproduktion och sysselsättning. Regeringen anser därför att även möjliga effekter på infrastrukturutveckling samt landningsmöjligheter i Sverige behöver beaktas i förhållande till förvaltningen av det demersala fisket.

I redovisning av regeringsuppdraget om skonsamma fiskemetoder (N2021/01481) har Havs- och vattenmyndigheten framfört att frågan om ökat användande av skonsamma och selektiva redskap bör vara en viktig del av utformningen av ett möjligt system med demersala fiskerättigheter.

Slutligen har Havs- och vattenmyndigheten också anfört att det är viktigt att beakta ett bredare informationsbehov för att kunna göra uppföljningar av fördelningssystem, exempelvis vad gäller priser på överlåtelser.

Regeringen drar slutsatsen att ett antal frågeställningar behöver belysas närmare för att möjliggöra ett ställningstagande kring lämpligheten i ett system med överlåtbara fiskerättigheter i det demersala fisket. Analysen bör göras i nära samråd med fiskets organisationer och övriga intressenter.

På regeringens vägnar

Anna-Caren Säterberg

Björn Åsgård

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Finansdepartementet/Ba och SFÖ

Miljödepartementet/Nm

Infrastrukturdepartementet/TM

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen i Gotlands län

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen i Kalmar län

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen i Uppsala län

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen i Västernorrlands län

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Länsstyrelsen i Östergötlands län

Statens jordbruksverk